

این متن از سایت دانشنامه حوزوی "ویکی فقه" اخذ شده است.
برای آشنایی و استفاده بیشتر به نشانی www.wikifeqh.ir مراجعه فرمایید.

سقیفه

کلیدواژه: سقیفه بنی‌ساعده.
پرسش: سقیفه بنی‌ساعده در کجا واقع شده است؟
پاسخ:

فهرست مندرجات

- ۱ - مکان سقیفه بنی‌ساعده
- ۲ - سبک بنا
- ۳ - ساخت بنایی در محل سقیفه
- ۴ - تخریب حصار مدینه
- ۵ - محل کنونی سقیفه
- ۶ - احداث سقیفه به‌صورت سالن اجتماعات
- ۷ - پانویس
- ۸ - منبع

مکان سقیفه بنی‌ساعده

نویسنده کتاب «مدینه‌شناسی» در مورد موقعیت جغرافیایی **سقیفه بنی‌ساعده** می‌نویسد: «آنچه مسلم است. محل سقیفه بنی‌ساعده در مجاورت مسجد بنی‌ساعده، و نزدیکی چاه بضاعه واقع شده است و به اعتبار **مسجد** - که به روایت ابن شیبه و **امام ابواسحاق** حربی در (المناسک و اماکن طرق الحج)، ص (۳۹۹) **پیامبر** در آنجا نماز گزارد و در سایه سقیفه‌هایشان استراحت فرمود و طلب **آب** کرد - همیشه مورد توجه اهل **مدینه** بوده است. این مکان براساس منابع تاریخی هزارساله، خارج از باب شامی و متصل به حصار شهر مدینه واقع شده بود که بعدها در مجاور آن گنبد شیخ النمل را بنا نهادند.

سبک بنا

از چگونگی سبک بنای سقیفه بنی‌ساعده تا قبل از سال ۱۰۲۰ ق. گزارش‌های تاریخی قابل استنادی به دست نیامده است. همین قدر به صرف نام در منابع قدیمی یادهای شده است.

ساخت بنایی در محل سقیفه

در سال ۱۰۳۰ ق. علی پاشا در محل سقیفه، بنایی به‌منظور حفظ **خاطره بیعت بنا** نهاد. آثار این بنا تا نیمه اول صدۀ ۱۳ پا برجای بوده است و عبدالقدوس انصاری در (آثار المدینه المنوره) عکسی از آن، و مربوط به سال‌های قبل از تخریب حصار مدینه، به چاپ رسانده است.

تخریب حصار مدینه

بعد از تخریب حصار مدینه و آغاز نوسازی شهر در آستانه اقتدار - سعودی‌ها - چهره قدیمی مدینه کاملاً عوض شد. به‌نحوی‌که تطبیق مستندات تاریخی و موقعیت فعلی یا غیر ممکن و یا با سختی صورت می‌پذیرد. در این راه از دست اندرکاران قدیم و جدید **شهرداری** و اوقاف مدینه کمک خواستم و آنان با سوابقی که در دسترسشان بوده، حقیر را به **شناخت** محل سقیفه بنی‌ساعده در بافت نوین شهر راه‌نمایی کردند.

محل کنونی سقیفه

محل کنونی، در سمت شمالی مثلث میدان سلطانیه است. میدان سلطانیه که به‌صورت یک مثلث خیابان سلطانیه و خیابان سجیمی را به خیابان مناخه متصل می‌کند، در قسمت شمال غربی مسجد النبی واقع شده است. خیابان سلطانیه در قسمت جنوبی میدان و خیابان سجیمی در قسمت شمالی میدان به‌نحوی واقع شده‌اند که انتهای غربی دو خیابان پادشده، به خیابان شمالی - جنوبی مناخه ختم، و به آن متصل می‌شود. آنچه مسلم است، محل بنای سقیفه بنی‌ساعده در قسمت شمال غربی مثلث سلطانیه قرار داشته است.

احداث سقیفه به‌صورت سالن اجتماعات

در سال ۱۳۸۲ ق. شهرداری مدینه مدعی اراضی مثلث سلطانیه گردید و میدان فعلی را به‌صورت پارکی مشجر بنا نهاد و قرار شد طبق نقشه پیشنهادی، **مسجد بنی‌ساعده** را احیاء و محل **سقیفه** را به‌صورت سالن اجتماعات عمومی مردم شهر مدینه، احداث کنند.^[۱]

پانویس

۱. ↑ نجفی، سید محمدباقر، مدینه‌شناسی، ص ۲۵۲ - ۲۵۵، بی‌جا، ۱۳۶۴ ش، (همراه با ویرایش).

